

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора Харківської державної
академії дизайну і мистецтв
Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

2026 р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Чжу Цзяньсюнь «Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

Дисертація Чжу Цзяньсюнь «Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі» виконана на кафедрі аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена Вченою радою ХДАДМ (протокол № 17 від 26 листопада 2025 року).

У попередній експертизі дисертації, проведеної на базі аудіовізуального мистецтва ХДАДМ, бере участь два рецензенти; кандидат мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри живопису КОВАЛЬОВА Марія Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри монументального живопису КОТЛЯР Євген Олександрович.

За результатами аналізу змісту дисертаційного дослідження Чжу Цзяньсюнь поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації, яку проведено на міжкафедральному фаховому семінарі 20 лютого 2026 року визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації абстрактного пейзажу в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ століття зумовлена його ключовою роллю у формуванні сучасного китайського мистецтва як потужного механізму культурного синтезу, що поєднує традиції пейзажного живопису династій Тан, Сун і Юань з експресивними практиками західного модернізму та абстрактного експресіонізму.

Абстрактний пейзаж став для китайських митців інструментом рефлексії над національною ідентичністю, духовною спадщиною, а також відповіддю на глобалізаційні процеси, урбаністичні трансформації та ідеологічні виклики повоєнного Китаю. Творчість У Гуанчжуна, Чу Де-Чуна та Цзао Воу-Кі

репрезентує різні траєкторії творчого розвитку та руху. Вона ілюструє, як абстракція перетворюється на універсальну мову, що зберігає сутність китайської онтології простору (порожнеча як активний елемент, ритм «qí», каліграфічний жест) і водночас інтегрує західні принципи свободи форми, кольору та емоційного вираження.

Абстрактний пейзаж набуває особливої ваги в контексті сучасних технологічних і культурних зрушень, де традиційні уявлення про репрезентацію та авторство переосмислюються через призму цифрових медіа, глобального мистецтва та постколоніальних дискурсів. Китайські художники, працюючи в техніках олії, туші та друку, демонструють здатність абстракції адаптуватися до нових реалій, зберігаючи при цьому глибокий зв'язок із національною культурною спадщиною. Таким чином, вивчення цього явища не лише розкриває специфіку китайського живопису другої половини ХХ – початку ХХІ століття, але й вносить суттєвий внесок у глобальну дискусію про трансформацію пейзажної традиції в епоху культурного діалогу та гібридизації мистецтва.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дослідження виконано відповідно до плану наукової роботи Харківської державної академії дизайну і мистецтв за темою «Сучасне у мистецтво в контексті діалогу Схід-Захід» (затверджено Вченою Радою ХДАДМ 29 жовтня 2021 року, протокол №15).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором досліджений генезис абстрактного пейзажу в Китаї, розкрито специфіку його трансформації в контексті багатовікової пейзажної традиції, включаючи гібридні форми поєднання каліграфії, концепції «порожнечі» та західних абстрактних технік. Головні наукові результати роботи отримані автором особисто.

4. Новизна основних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що:

- здійснено комплексне зібрання та систематизацію візуального й літературного матеріалу, присвяченого абстрактному пейзажу в творчості У Гуанчжуна, Чу Де-Чуна та Цзао Воу-Кі, з особливим акцентом на взаємодію східних і західних джерел, що дало змогу виявити раніше недосліджені та невивчені паралелі та механізми культурного обміну;
- проведено аналіз особливостей становлення та розвитку абстрактного пейзажу в Китаї в контексті взаємодії західних впливів і національної художньої ідентичності, з акцентом на індивідуальні траєкторії руху У Гуанчжуна, Чу Де-Чуна та Цзао Воу-Кі, як ключових фігур культурного синтезу;
- визначено індивідуальні творчі моделі трьох ключових митців, з фокусом на їх унікальні підходи до організації простору, ритму та символіки, які поєднують архаїчні китайські принципи з експресивними методами модернізму;
- встановлено основні художні характеристики абстрактного пейзажу в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст., зокрема технічні (багатощаровість, спонтанний жест, текстурна динаміка), стилістичні (синтез

каліграфічної виразності та колористичної свободи) та композиційні (ілюзія нескінченності, активна порожнеча), що відрізняють його від західних аналогів.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Дисертація Чжу Цзяньсюнь містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, список ілюстрацій та альбом ілюстрацій. Висновки до кожного розділу дисертації є науково обґрунтованими, а їхній зміст підтверджується наявним аналітичним та візуальним матеріалом. Дослідження завершується загальними висновками, що підсумовують зміст роботи, є логічними та такими, що відображають ключові положення дисертаційної роботи. За структурою, змістом, рівнем виконання, актуальністю, науковою новизною, оформленням, мовою та стилем дисертація Чжу Цзяньсюнь відповідає вимогам, які пред'являються до оформлення кваліфікаційних дисертаційних робіт. Обсяг дисертації відповідає нормам, викладеним у «Положенні про порядок присудження наукового ступеня доктора філософії у ХДАДМ». Представлене дослідження не містить академічного плагіату. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів у роботі мають відповідні посилання на джерело з дотриманням встановлених вимог.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вона мають важливе теоретичне значення для подальшого вивчення процесів синтезу східних і західних традицій у сучасному мистецтві, розвитку абстрактного пейзажу як самостійного явища та ролі китайських митців у глобальному мистецькому процесі. Практична цінність полягає в можливості використання результатів у навчальних курсах з історії мистецтва, сучасного живопису, компаративістики мистецтв, а також у створенні кураторських концепцій і організації виставкових проєктів, присвячених діалогу культур Сходу і Заходу. А також можуть бути використані при розробці навчально-методичних посібників і програм теоретичних та практичних курсів із портретного мистецтва й китайського живопису. Ці концепції можуть послужити теоретичним фундаментом для практичного навчання майбутніх художників у вищих навчальних закладах України та Китаю.

7. Апробація результатів дослідження здійснювалась у вигляді доповіді на міжнародній науковій конференції: «Мистецтво та дизайн у художній мові мінливого часу: морфологія, семіотика, візуальність» (14 квітня 2022 року, Харків).

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертації були оприлюднені у трьох статтях у фахових виданнях України категорії Б, а також у трьох тезах доповідей на міжнародних конференціях.

СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ, В ЯКИХ ОПУБЛІКОВАНІ ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Чжу Ц. Творчі пошуки китайських живописців другої половини ХХ століття: У Гуанчжун, Чжу Децюнь, Зао Ву-Кі. *Art and Design*. 2023. № 2 (22). С. 237–248.

2. Чжу Ц. Використання принципів У Гуанчжуна у формуванні нової національної школи олійного живопису. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 70, Т. 2. С. 130–135.

3. Токар М. І., Чжу Ц. Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: Синтез східної естетики та західної форми (У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі). *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. № 5. 218–224.

ПУБЛІКАЦІЇ, ЯКІ ДОДАТКОВО ВІДОБРАЖАЮТЬ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Чжу Ц. Абстрактна форма Чжан Дацяня. Вплив форми виразу традиційного китайського живопису на абстрактний олійний живопис Зао Ву-Кі. *Міжнародна науково-практична конференція «Мистецтво та дизайн у художній мові мінливого часу: морфологія, семіотика, візуальність»*: Збірник наукових матеріалів. 14 квітня 2022 року. ХДАДМ. Харків, 2022. С.117–119.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Чжу Цзяньсюнь «Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

2. Вважати, що за актуальністю, проблематикою, змістом, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів, обґрунтованістю висновків дослідження дисертація Чжу Цзяньсюнь «Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі» повністю відповідає науковому профілю спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво), вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2016 року № 261, та пункту 11 «Порядку присудження ступеня з присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

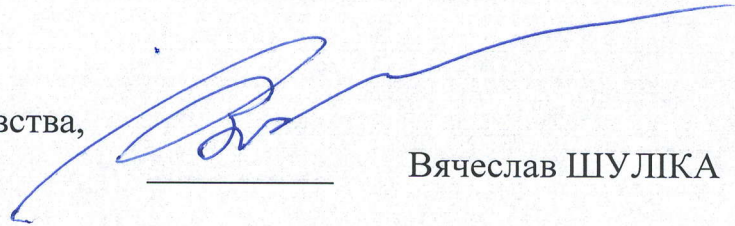
3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій дослідження, а також за результатами публічної презентації наукових результатів дисертації рекомендувати дисертацію Чжу Цзяньсюнь

«Абстрактний пейзаж в китайському живописі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: У Гуанчжун, Чу Де-Чун, Цзао Воу-Кі» за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво) до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВА

фахового семінару:

кандидат мистецтвознавства,
доцент

Вячеслав ШУЛКА

«05» березня 2026 року